

ת.מ. 393-09-22

תאריך: כז חשוון תשפ"ו 19/11/25

בפני הרב ישי סלומון אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב יואל מרחבי חב"ד

בס"ד

תובע: א. [REDACTED]

הנתבע: מ. [REDACTED]

פסק דין

1. רקע משפטי

הצדדים באו לפני בית הדין, חתמו בקנין על שטר בוררות, טענו את טענותיהם והציגו את ראיותיהם.

2. טענות התובע

התובע תיקן את רכבו של הנתבע מסוג קיה ספורטאייג' והחליף לנתבע רצועת טיימינג. בין הצדדים סוכם על תשלום בסך 2,600 ₪. התובע דורש מהנתבע סכום זה.

3. טענות הנתבע

א. התובע ביצע את התיקון במוסך של ערבים בכפר באזור יו"ש, ולמעשה השאיר התובע שם את הרכב בלי שמירה ראויה. מדובר בכפר עויין שנלכד מחבל ממנו בעבר, ויש חשש לפגיעה ברכב ובבטיחות הרכב.

ב. לאחר התיקון הלך הנתבע עם הרכב למוסך החברה ושם אמרו לו שצריך לתקן את המשולשים וכן להחליף כריות ברקסים. את המשולשים תיקן לפני חצי שנה אצל התובע ואין היגיון שיצטרך לתקן שוב אא"כ הערבים חיבלו ברכב. לפי מכתבי הנתבע עלות החלפת המשולשים - 1,200 ₪. את כריות הברקסים החליף בדצמבר 24 אצל התובע, ואין היגיון שיצטרך להחליף שוב תוך 9 חודשים. וע"כ שהערבים חיבלו ברכב בכוונה כדי להזיק. התובע פשע בשמירתו כשהשאיר את הרכב במוסך הנ"ל ויש לקזז עלות תיקונים אלו מתביעת התובע.

ג. בעקבות רעש בפעולת המנוע בעבר, החליף התובע לנתבע סלילים ברכב. כך הוחלפו 4 סלילים בעלות 450 ₪ כל אחד. עוד הוחלפו פלגים (לפי מכתבי הנתבע עלות הפלגים - 650 ₪). הבעיה חזרה על עצמה שוב ושוב עד שבתיקון האחרון התובע החליף רצועת טיימינג. נמצא איפה שהתיקונים הראשונים היו מיותרים ויש לקזז את עלותם משכר התובע ולמעשה לפטור את הנתבע לגמרי.

4. תשובות התובע לטענות הנתבע

לגבי חשש שהערבים גנבו את כריות הבלמים- אין היגיון בדבר. עומדים לרשות הערבים רכבים רבים שנרכשו כגרוטאות ובהם חלקי חילוף זמינים ואין להם צורך לגנוב עבור זה מרכב שיצטרכו להתקין בו אח"כ כריות אחרות. מוסך החברה מחמיר בתיקון בלמים ויתכן שדורשים החלפה כשחסר מעט יותר מ- 50% מהחומר, וזאת בזמן שהרכב יכול להמשיך ולנסוע חודשים ארוכים. תכיפות החלפת הבלמים תלויה באיכות השימוש והרגלי הבלימה, נסיעות לירושלים וכד'. עלות הכריות משתווה לעלות העבודה של ההחלפה.

במייל ששלח התובע מאוחר יותר טען עוד שאינו מוצא אסמכתא לתיקון הבלמים אצלו בזמן שציין הנתבע. התובע מצא שהזהיר את הנתבע שהבלמים הגיעו לסיום, והנתבע דחה את הטיפול.

לגבי המשולשים- אם רכב עלה על המדרכה בצורה לא זהירה יכולים המשולשים להיהרס תוך זמן קצר.

לגבי תיקון הסלילים- ברכב הנ"ל יש ארבעה סלילים. ליקוי בכל אחד מהם יכול לגרום למנוע לזייף. הסלילים היו לקויים. הם תוקנו בהפרשי זמן זה מזה שכל פעם הבעיה הספציפית נפתרה. הבעיה בפלגים נוצרה כתוצאה מהבעיה בסלילים. לאחר שהליקוי חזר למרות תיקון כל המרכיבים, נעשתה בדיקה מעמיקה ונמצא ליקוי ברצועת טיימינג. הבדיקות נעשו ע"י מחשב שמצא את הליקויים הנ"ל.

תשובת הנתבע- לגבי הפרשי הזמן בתיקון הסלילים- הנתבע טען שהבעיה חזרה מיד אחר תיקוני הסלילים ושלא כדברי התובע

5. דיון והכרעה

לפנינו חיוב ודאי כאשר הנתבע הזמין תיקון אצל התובע, והתובע ביצע את התיקון. אין לנתבע טענות על עצם התיקון ולכן חזקת החיוב היא וודאית. כל טענות הנתבע הן טענות קיזוז, חלקן בגין נזקים שיתכן ונגרמו לנתבע עם התיקון, וחלקם תביעות על קיזוז תשלומי תיקונים מהעבר, שלסברת הנתבע יתכן שהיו תיקונים לא נצרכים או לא מועילים. למעשה טענות הנתבע הן טענות מסוג 'יש לי בידך כנגדו'. למעשה, כל טענות הקיזוז של הנתבע הן טענות שמא, הנתבע אינו טוען שידע בוודאות שהערבי במוסך בשטחים החליף את דסקיות הבלמים, אינו יודע בוודאות כי הוחלפו המשולשים, אלא זו השערה בעקבות תכיפות התיקונים וכד'. וכן על תיקוני העבר הנתבע אינו יודע בוודאות שלא היה צורך להחליף את הסלילים והפלגים.

והנה כאשר יש חיוב ודאי וספק פירעון, טענה זו נכנסת לכלל דין איני יודע אם פרעתיך. וכתב הש"ך (סי' עה ס"ק כז) דאף ספק פירעון לשעבר כלול בדין זה.

וכאשר שני הצדדים שמא בטענת פירעון דלשעבר, דעת הקצות (סי' עה ס"ק ה), שאעפ"כ חייב לפרוע, כי טענת יש לי בידך כנגדו נאמנת רק במיגו דפרעתי וכלפי פירעון דלשעבר לא שייך המיגו (כן ביאר במשובב שם). וכן דעת ושב הכהן (סי' סז, והו"ד בפתי"ש שם ס"ק י). והנה"מ (ס"ק ה) חולק.

והנה כשיש לבעל החוב טענת שמא טובה כי לא היה לו לדעת, דעת המל"מ שנפטר בטענת א"י אם פרעתיך, והתומים פליג, והנתיבות (סי' עה ס"ק ה) הכריע כהמל"מ. ולפי"ז היה מקום לומר בנידו"ד שהשמא של הנתבע הוא שמא טוב כי אינו אמור לדעת מה היה לרכב בזמן שלא היה לידו או אם היה צריך את תיקונו.

ועי' בק"ש (ח"ב סי' ג) שבאר שבדין איני יודע אם פרעתיך ישנם שני טעמים, אין ספק מוציא מידי ודאי (כ"כ הרי"ף בב"ק על המשנה קיח.), וברי ושמא ברי עדיף (לדעת הט"ז ס"ס עה זה ברי עם חזקת הגוף, ועי' בית הלוי ח"ב סי' מ אות טז, ולסברת הש"ש ב, ז ברי ושמא מהני כשהורעה חזקת הממון כה"ג). ובמקום שיש ספק בפנינו (ול"ש סברת אין ספק מוציא מידי ודאי), החיוב הוא רק מדין ברי ושמא, ואז בשמא טוב נפטר הבעל חוב, אבל במקום שאין ספק לפנינו, יהיה בעל החוב חייב אפילו בטענת שמא טוב.

6. ומן הכלל אל הפרט- לגבי טענות הנתבע על תיקונים שאינם טובים בעבר- במכתב (מייל) ששלח הנתבע לבית הדין כתב שהתובע אמר לנתבע שמתקן את הרכב בדרך של ניסוי ותהיה. עתה הנתבע מתמרמר על התוצאה, אבל עולה מן הדברים שהיתה ידיעה מראש שיתכן שהתיקון לא יפטור את הבעיה. נמצא שאין כל עילת תביעה בגין תיקונים אלו.

7. התובע טען עוד שבין התיקונים השונים חלף זמן ויתכן שהקלקולים אירעו בזה אחר זה, כך שאין הוכחה שהתיקונים היו מיותרים. הנתבע הכחיש וטען שהתיקונים היו סמוכים. ולדברי הנתבע אפשר שיש הוכחה שהתיקונים היו מיותרים. אמנם לאור הטענה הקודמת, קשה מאוד לראות בטענה זו טענת פטור, ובפרט שרבים מהמוסכים מתקנים בדרך של ניסוי ותהיה.

8. התובע טען עוד במכתבו לבית הדין שביצע בדיקת מחשב ועל פיה ביצע את התיקונים, וא"כ זה היה התיקונים שצריך היה לעשות, הגם שיתכנו טעויות מסוימות גם בבדיקת המחשב. הנתבע במכתבו לבית הדין הכחיש וטען שלא נעשתה בדיקת מחשב.

9. לסיכום חלק זה- טענת הנתבע שהתיקונים לא הועילו היא טענת שמא. לתובע יש טענת ברי כנגדה ובכה"ג כתב הש"ך לחייב. זאת ועוד, דרכם של מתקני הרכבים לתקן ע"פ השערה קרובה (ניסוי ותהיה) והנתבע מצהיר שכך גם היה כאן, כלומר התיקון היה נצרך גם אם לדברי הנתבע לא הועיל.

10. לגבי הטענות על ליקויים שעשה הערבי שבמוסכו שהה הרכב. טענות הנתבע מתייחסות לשני פרטים, האחד, המשולשים. הנתבע תיקן אצל התובע את המשולשים לפני כחצי שנה. אחר כך עשה הנתבע טסט והמשולשים נמצאו תקינים. זמן מה לאחר תיקון רצועת הטיימינג אצל הערבי, פנה הנתבע למוסד החברה ואמרו לו שצריך להחליף משולשים. טען הנתבע שאין היגיון להצריך להחליף משולשים תוך חצי שנה, כשבד"כ מספיקים ל- 90,000 ק"מ, ומכאן ראיה לחבלה מכוונת במוסד הערבי.

11. התובע השיב שאין היגיון שהערבי יחליף את המשולשים. מדובר בעבודה גדולה, שהמשולשים אינם מהווים תמורה מספקת לפיה. עוד טען כי עליה על מדרכה בצורה לא נכונה יכולה לחבול במשולשים. בית הדין מוסיף ואומר שחזקה היא שאומן אינו מרע אומנותו. וגם מי שאינו אוהב ישראל, אוהב את פרנסתו ולא יחבל ברכב שמביא מוסכניק העומד עימו בקשרי מסחר. עוד הוסיף כי לאחר החלפת המשולשים הקודמת אצל התובע, ניגש הרכב לטסט ועבר, וא"כ התיקון היה טוב.

12. הכרעת בית הדין- הטענה לגבי המשולשים קלושה, איננו רואים 'שור שחוט' לפנינו, ואין היגיון לתלות את מצב המשולשים בחבלת הערבי, יותר מאשר בדברים אחרים. אין זה נכנס לגדרי טענה ובוודאי לא לטענת שמא טוב, וכמו כן אין כאן ספק פירעון לנגד עינינו.

13. הטענה השניה, הנתבע טוען שתיקן את רפידות הבלמים אצל התובע בדצמבר 24. עתה לאחר תיקון הרצועה אצל הערבי, הגיע למוסד החברה ואמרו לו שצריך להחליף שנית את הרפידות כי החומר נשחק, וזאת בשעה שבד"כ מספיק החומר בבלמים לזמן רב יותר. הנתבע טוען שמא הערבים במוסד החליפו את הרפידות ברפידות פחות טובות. התובע השיב בדיון א: משך הזמן להחלפת רפידות תלוי באיכות הנהיגה, ולמשל נהיגה לירושלים יכולה לשחוק דסקיות בזמן קצר יותר. ב: יתכן שמוסד החברה מחמיר יותר בקשר לדסקיות הבלמים ואם החומר התמעט מחצי דורש להחליף אף שניתן לנסוע כך זמן רב. ג: אין היגיון שהערבי יחליף את הבלמים רק כדי להזיק ליהודי. ההחלפה כרוכה בעבודה גדולה יותר משווי הרפידות המוחלפות. לאחר הדיון הוסיף התובע טענה נוספת ד: אין רישום אצל התובע שהבלמים הוחלפו בתאריך שמסר הנתבע בדיון. יש הודעה ששלח התובע לנתבע שצריך להחליף דסקיות בלמים ותשובה של הנתבע שיחליף מאוחר יותר.

14. העולה ממצבור הנתונים- אין שור שחוט לפנינו. אין הוכחה מהמלצת המוסד המרכזי על החלפת הרפידות, שהרפידות הוחלפו במוסד בשוקבא. וגם כלפי טענת שמא זו קיים הכלל 'אין ספק מוציא מידי ודאי' שאפילו שמא טוב לא יועיל כנגדו.

בית דין לדיני ממונות - הליכות עם ישראל

ת.מ. 393-09-22

תאריך: כז חשוון תשפ"ו 19/11/25

בפני הרב ישי סלומון אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב יואל מרחבי חב"ד

15. יש לציין עוד שטענות הפטור הינן טענות חלשות שאינן עומדות ברף ההלכתי של טענות פטור.

16. למרות כל האמור לעיל, הלכה היא שלשומר אסור למסור לשומר אחר בלי דעת הבעלים, וכ"ש כשבמקום האחר השמירה פחות טובה ויש בכך משום פשיעה (עי' חו"מ סי' רצא סכ"ו). היה על התובע ליידע את הלקוח שמשאיר את הרכב במקום זר ללא השגחת התובע. אבל כאמור, אין בכך להביא לחיוב דיני במקרה זה.

17. לסיכום העולה לדינא:

א. הנתבע חייב לשלם לתובע 2,600 ₪ מיידי.

ב. שאר התביעות ההדדיות נדחות.

ובזאת באנו על החתום:

הרב יואל מרחבי

הרב חיים קובלר

הרב ישי סלומון- אב"ד

